

Zaaknr. : 14.ZK06736

Kenmerk : 14IT019601

Barcode :

Ontwerp Projectplan verbeteren waterkwaliteit Kleine Melanen

Opgesteld door : Ivan de Wit / Simon Hofstra

Datum : 19-06-2017

Versie : 10

Inhoudsopgave

DEEL 1: VERBETEREN WATERKWALITEIT KLEINE MELANEN	3
1.1. LIGGING EN BEGRENZING VAN HET PLANGEBIED	3
1.2. HUIDIGE SITUATIE	3
1.3. AANLEIDING EN DOEL	3
1.4. VERANDERING EN BESCHRIJVING VAN DE WATERSTAATSWERKEN	4
1.5. BESCHIKBARE GRONDEN	6
1.6. EFFECTEN VAN HET PLAN	6
1.7. WIJZE WAAROP HET WERK ZAL WORDEN UITGEVOERD	6
1.8. LEGGER, BEHEER EN ONDERHOUD	7
1.9. SAMENWERKING	7
DEEL 2: VERANTWOORDING	8
2.1. VERANTWOORDING OP BASIS VAN WET- EN REGELGEVING	8
2.2. VERANTWOORDING OP BASIS VAN BELEID	8
2.3. VERANTWOORDING VAN DE KEUZEN IN HET PROJECT	9
2.4. UIT TE VOEREN WERKEN	10
2.5. BENODIGDE VERGUNNINGEN EN MELDINGEN	10
DEEL 3: RECHTSBESCHERMING	11
3.1. ZIENSWIJZE	11
3.2. BEROEP EN HOGER BEROEP	11
3.3. VERZOEK OM VOORLOPIGE VOORZIENING	11
BIJLAGE 1: MAATREGELENKAART	12

DEEL 1: Verbeteren waterkwaliteit Kleine Melanen

1.1. Ligging en begrenzing van het plangebied

De Kleine Melanen ligt aan de noordzijde van de gemeente Bergen op Zoom (zie onderstaand kaartje) en wordt begrensd aan de noordzijde door de Randweg, aan de zuidzijde de Melanendreef.

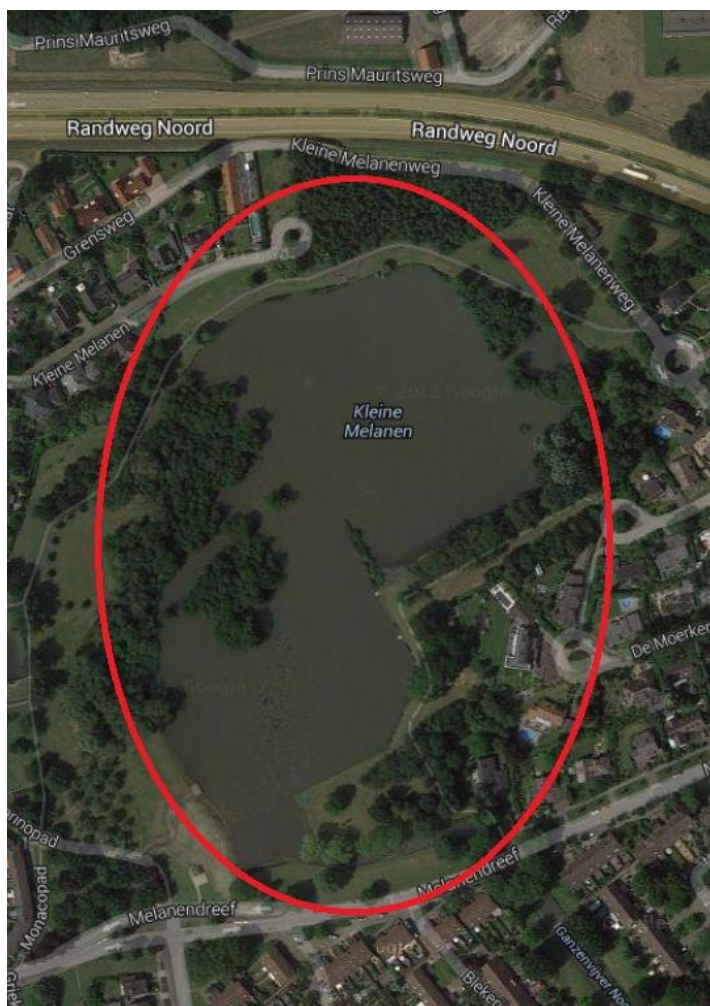

Fig. 1 Ligging plangebied (bron: google maps)

1.2. Huidige situatie

In 2010 is de Kleine Melanen gebaggerd en is de bodem voorzien van een nieuwe zandlaag. De bagger vormt één de belangrijkste redenen voor een te hoog gehalte aan nutriënten in het water waardoor er regelmatig blauwalgenbloei optreedt; met risico's voor de gezondheid van mens en dier als gevolg. De baggerlaag belemmert ook de groei van onderwaterplanten en door de regelmatig optredende blauwalgenbloei is de hele waterlevensgemeenschap blijvend uit balans.

Het water in de Kleine Melanen bevat ook door de lozing van afgekoppeld hemelwater te veel nutriënten, waardoor ook na het baggeren nog steeds overlast door blauwalgenbloei te verwachten is.

1.3. Aanleiding en doel

De waterkwaliteit van de Kleine Melanen is als gevolg van (bijna jaarlijks) optredende blauwalgenbloei al enkele decennia ongewenst slecht. Aan het ven is in het waterbeleid de waterhuishoudkundige functie 'waternatuur' toegekend (door provincie Noord-Brabant). In het Waterplan Bergen op Zoom, dat in 2002 is vastgesteld zijn maatregelen geformuleerd met betrekking tot de Kleine Melanen. In opdracht van het

Waterschap Brabantse Delta is een Herstelplan voor de Kleine Melanen opgesteld (door H. van Dam, Adviseur Water en Natuur). De in het waterplan genoemde maatregelen voor de Kleine Melanen zijn opgenomen als uit te voeren maatregelen in de Stedelijke Wateropgave van de gemeente Bergen op Zoom en gelden als onderdeel van het uit te voeren stroomgebiedsbeheerplan 2010-2015 van de Maas ten behoeve van de Europese Kaderrichtlijn Water.

1.4. Verandering en beschrijving van de waterstaatswerken

In het waterplan en de stedelijke wateropgave zijn twee belangrijke maatregelen genoemd, namelijk baggeren en het herinrichten van de oever, maar tijdens de uitvoeringsperiode van het project bleek dat er voor structurele verbetering van de waterkwaliteit meer maatregelen noodzakelijk zijn, omdat ook de toevoer van nieuwe nutriënten voorkomen moet worden. Daarom wordt met de uitvoering in dit projectplan de instroom van nutriëntenrijk oppervlakte water voorkomen, door dat water om te leiden.

De werkzaamheden met als doel verbetering van de waterkwaliteit in het kader van dit projectplan zijn:

- het realiseren van een natuurlijk peilbeheer in de Kleine Melanen (categorie B watergang);
- het aanleggen van een categorie A-watergang (bypass);
- het aanbrengen van stuwen en duikers categorie A-watergang.

Het realiseren van een natuurlijk peilbeheer

Voor een goede ontwikkeling van de oevertvegetatie is een natuurlijk peilbeheer gewenst: lage peilen in droge perioden en hoge peilen in natte perioden. Er wordt gestreefd naar een jaarlijkse peilfluctuatie van ten minste 50 cm. In droge jaren mag dit 20 tot 30 cm meer zijn. Uit meetgegevens van de gemiddelde hoogste en laagste grondwaterstanden is het mogelijk deze fluctuaties te bereiken. Het hoogste peil kan worden ingesteld met de stuw in de afvoersloot van de Kleine Melanen richting de Ligne. In principe kan de stuw worden ingesteld op een vast niveau, zodat het in de zomer kan uitzakken en vanzelf een natuurlijk peilverloop ontstaat (niveau van de stuw op dit moment bedraagt NAP 1,20 m jaarrond). Op dit moment bedraagt de peilfluctuatie (met een vaste stuwhoogte) zo'n 25 centimeter (minimaal NAP 1,15 m, maximaal NAP 1,40 m in de periode van 1/1/2012 – 1/6/2013).

Mocht na verloop van tijd in de praktijk blijken dat dit door sterke kwel of het opzetten van het waterpeil in de omgeving in verband met verdrogingsbestrijding in het Lignegebied niet mogelijk is, dan kan het stuwpeil alsnog vanaf maart-april geleidelijk worden verlaagd en vanaf oktober weer worden opgezet.

Aanleggen categorie A-watergang (bypass)

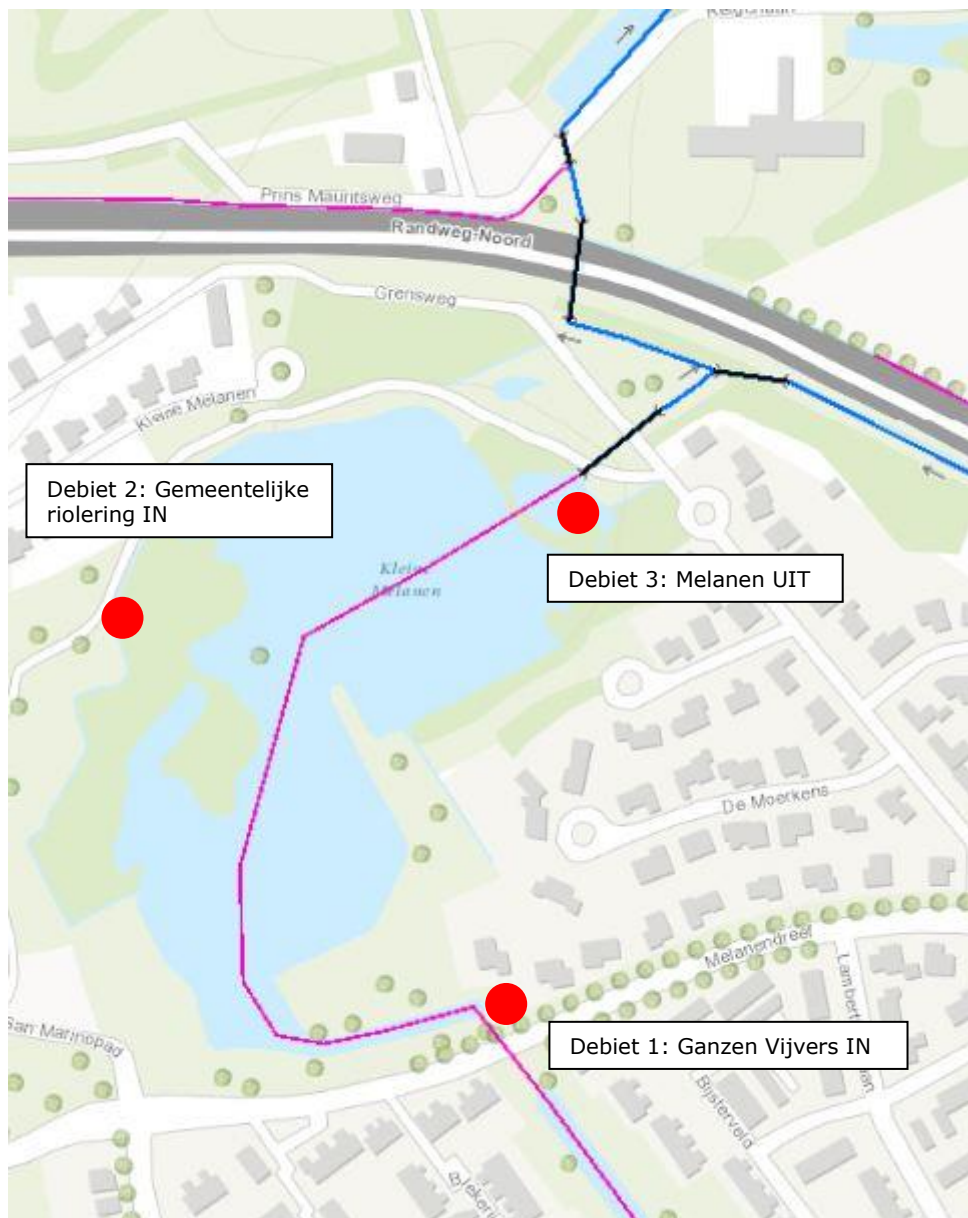

Fig. 2 In- en uitgaand debiet Kleine Melanen

De fosfaatbelasting¹ vanuit het gemeentelijk stelsel is te hoog. Uit onderzoek² is gebleken dat vanuit waterkwaliteitsoogpunt wenselijke, aanvoer van oppervlaktewater uit de gemeentelijke rioleringen en Ganzenvijvers afgekoppeld kunnen worden van de Kleine Melanen. De afkoppeling van dit water leidt niet tot verdroging van de vijver en belemmert ook niet een natuurlijk peilbeheer. Na realisatie van de categorie A watergang die als bypass fungeert, wordt het waterpeil van de Kleine Melanen gemonitord. Mocht, tegen de verwachting in, blijken dat het peil te ver daalt dan kan een beperkt (en vanuit kwaliteitsoogpunt acceptabel) deel van de afvoer van de Ganzenvijvers alsnog relatief eenvoudig op de Kleine Melanen middels een te realiseren overstort overstorten.

De watergang wordt grotendeels uitgevoerd als overkluizing met een diameter van ca. 1000 mm. Er is gekozen voor deze overkluizing (duiker) omdat er in het park op de meeste delen van het traject geen ruimte was voor een sloot (open watergang) naast de vijver. De open watergang die wel wordt gerealiseerd bestaat uit een te graven sloot met een taludhelling variërend van 1:1,5 en 1:5. Zie bijlage 1 voor de juiste maatvoering.

¹ 231.000 m³ j⁻¹

² Projectgroep-bijeenkomst 18 juni 2014, documentnummer 14UT016928.

Toelichting op de keuze voor een grotendeels overkluizing: Het Waterschap Brabantse Delta kiest bij voorkeur voor open watergangen, maar in dit geval heeft zij besloten van dit beleid af te wijken aangezien er niet over het hele traject de benodigde ruimte beschikbaar was voor een open sloot. Er wordt beargumenteerd afgeweken van gangbaar beleid vanwege het belang wat met deze maatregel wordt gediend (verbeteren van de waterkwaliteit) en om de recreatieve waarde van het park niet ernstig te benadelen. Daarom is gekozen voor een overkluizing voor dat deel van het traject waar een open sloot fysiek en praktisch onmogelijk is.

Het aanbrengen van stuwen en duikers in categorie A-watergang

De bypass krijgt meerdere overstorten op de Kleine Melanen waar bij hevige regenval het regenwater kan overstorten op de Kleine Melanen. De Kleine Melanen blijft hierbij de functie van retentievijver behouden. De stuwen worden gerealiseerd conform de richtlijnen zoals vastgelegd bij het Waterschap Brabantse Delta.

1.5. Beschikbare gronden

De Kleine Melanen is eigendom van de gemeente.

1.6. Effecten van het plan

Het plan heeft positieve effecten op het watersysteem van de vijver en omgeving. De genoemde maatregelen in 1.4 verbeteren de waterkwaliteit met een duurzaam karakter.

Nadelige gevolgen van het plan

Van de te treffen voorzieningen zijn geen blijvende nadelige effecten voor de omgeving te verwachten. In juni 2014 is door Waterschap Brabantse Delta onderzocht of het afkoppelen van instromende oppervlaktewateren geen negatief effect veroorzaakt op de aangrenzende Linie/Ligne³.

Naast de recent uitgevoerde baggerwerkzaamheden leveren het realiseren van een natuurlijk peilbeheer, het omleggen van instromende oppervlaktewateren, en de reeds uitgevoerde natuurvriendelijke oevers, een positief effect op de waterkwaliteit.

Er vinden werkzaamheden plaats die de waterstanden blijvend in de vijver beïnvloeden. Met het afkoppelen van het hemelwater en het realiseren van een natuurlijk peilbeheer zal de waterstand na realisatie van de werkzaamheden gaan fluctueren.

Tijdelijke nadelige gevolgen van de uitvoering

De regenwateruitlaten die op de vijver uitkomen, worden niet gestremd omdat deze permanent omgelegd gaan worden. Er vindt derhalve geen wateroverlast plaatst in de nabije omgeving die het regenwater op de vijver laten uitstromen.

Financieel nadeel

Als gevolg van dit projectplan is geen financiële schade voorzien die de uitvoering van het project in de weg staat. Bij de aanleg zal van de geselecteerde aannemer worden gevraagd maatregelen te nemen die een eventuele toename van wateroverlast of overstrooming ten gevolge van het plan zullen voorkomen. Hij zal maatregelen moeten nemen die waterstanden in de omgeving van de vijver binnen de normen moet houden. Er zal geen sprake zijn van wateroverlast in de nabije omgeving.

1.7. Wijze waarop het werk zal worden uitgevoerd

De realisatie van het natuurlijk peilbeheer en de aanleg van een categorie A watergang die als bypass fungeert, worden door gemeente Bergen op Zoom via een eenvoudige onderhandse aanbesteding bij een aannemer uitgezet.

In de planning is rekening gehouden met de vergunningsaanvraag Flora en Fauna wet en gaat uit van 8 weken uitvoering.

³ Projectgroep-bijeenkomst 18 juni 2014, documentnummer 14UT016928.

1.8. Legger, beheer en onderhoud

Legger

Het plan heeft gevolgen voor de legger. Het betreft hier een categorie B waterloop die na overdracht naar het Waterschap Brabantse Delta wordt gewijzigd in een categorie A-watergang. De maatvoering hiervan wordt in de legger opgenomen.

Beheer en onderhoud

De vijver is in onderhoud van de gemeente. Het beheer en onderhoud van de Kleine Melanen wordt na het realiseren van de doelstelling (verbeteren waterkwaliteit) overgedragen aan Waterschap Brabantse Delta. De inrichting is in het project aangepast aan de eisen voor beheer en onderhoud van het waterschap.

De beleidsnota "Waterlopen op orde" zal leidend zijn bij de bepaling van de waterschapsverantwoording.

1.9. Samenwerking

De inrichting van de Kleine Melanen is een samenwerking tussen de gemeente Bergen op Zoom en het waterschap Brabantse Delta. De gemeente is de trekker van het project. De plannen worden opgesteld in overleg met en met goedkeuring van het waterschap, waarbij de bijdrage van het waterschap de realisatie van waterschapsdoelen heeft.

DEEL 2: Verantwoording

2.1. Verantwoording op basis van wet- en regelgeving

Het plan beoogt een verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van het watersysteem. In die zin draagt het bij aan de doelstellingen van de Waterwet en dient op grond van artikel 5.4 Waterwet een projectplan te worden vastgesteld.

In het kader van de Kaderrichtlijn Water hebben overheden, dus ook gemeente en waterschappen, afspraken gemaakt om gezamenlijk maatregelen te nemen ter verbetering van de chemische en de ecologische waterkwaliteit. Dit projectplan levert een bijdrage aan die afspraken.

2.2. Verantwoording op basis van beleid

Toets beleid waterschap

Met de komst van de Waterwet geldt dat de waterbeheerder zichzelf geen vergunning mag geven voor het uitvoeren van werkzaamheden die nodig zijn voor haar taakuitoefening, maar dat moet doen in de vorm van een projectplan plus openbare inspraak procedure. Het waterschap Brabantse Delta is derhalve voornemens, gelet op artikel 5.4, eerste lid, van de Waterwet, het onderhavige projectplan tot herinrichting van de Kleine Melanen vast te stellen en uit te voeren in overeenstemming met het bepaalde in dit projectplan.

Op dit besluit is afdeling 2 van hoofdstuk 1 van de Crisis- en herstelwet van toepassing. In het beroepsschrift worden de beroepsgronden opgenomen. Deze kunnen na afloop van de beroepstermijn niet meer worden aangevuld.

Het verbeteren van stadswateren valt onder de doelstelling Gezonde Natuur uit het waterbeheerplan 2010-2015 van het waterschap. Hier staan met name de verbeteringen van de stadswateren, zoals de Kleine Melanen, als gezamenlijke taak van gemeente en waterschap genoemd.

De 'Beleidsregel toepassing Waterwet en keur' van waterschap Brabantse Delta (hierna te noemen het waterschap) is een beleidsregel in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). In deze beleidsregel zijn de uitgangspunten voor het al dan niet verlenen van vergunningen nader uitgewerkt. Deze uitgangspunten zijn ook van toepassing op dit projectplan. Hieronder staan de verschillende beleidspunten uitgewerkt:

Beleidspunten	Aanleggen bypass (overkluizing)	Aanleggen bypass (sloot)	Natuurlijk peilbeheer
Aanleg nieuwe oppervlaktewaterlichamen of wijzigen bestaande oppervlaktewaterlichamen	De watergang voldoet gezien de water aan- en afvoer en de bergingscapaciteit van het nieuwe oppervlakte-waterlichaam gewaarborgd blijft	De watergang voldoet gezien de water aan- en afvoer en de bergingscapaciteit van het nieuwe oppervlakte-waterlichaam gewaarborgd blijft	-
Dempen van oppervlaktewaterlichamen	-	-	-
Het verbinden van oppervlaktewaterlichamen	Zie "duikers en perceelontsluitingen"	Zie "duikers en perceelontsluitingen"	-
Duikers en perceelontsluitingen	De duiker voldoet aan de minimale afmetingen; diameter en lengte	-	-
Kabels en Leidingen	-	-	-
Stuwen	-	Als onderdeel van een retentievoorziening Voldoet de stuw aan de eisen ten aanzien van de dimensionering/	-

Beleidspunten	Aanleggen bypass (overkluizing)	Aanleggen bypass (sloot)	Natuurlijk peilbeheer
		ontwerp van de retentievoorziening conform de beleidsregel hydraulische randvoorwaarden. De stuw voldoet verder aan de geldende afvoernormen, peilbesluit en de vismigratie wordt niet belemmerd	
Steigers, vlonders en overhangende bouwwerken	-	-	-
Bruggen	-	-	-
Taludafwerking	-	De afwerking van het talud geeft voldoende stevigheid om uitspoeling van zand uit het talud tegen te gaan.	-
Damwanden	-	-	-
Uitmondingsconstructies	-	De uitmonding-constructie vormt geen belemmering voor het uitvoeren van het onderhoud aan het oppervlakte-waterlichaam, leidt niet tot beschadigingen en aantal lozingspunten beperkt tot een minimum, waarop middels de uitmonding geloozd wordt.	
Vergunning van het verbod een ander peil te voeren dan het peilbesluit	-	-	Natuurlijkpeilbeheer volgt de regels van het peilbesluit
Aanpassen van het maaiveld (cat. A watergang)	Aan- en afvoer blijft gehandhaafd. Daarnaast is er een ruime onderhoudsstrook van 5,00 meter ter beschikking voor het onderhoud	Aan- en afvoer blijft gehandhaafd. Daarnaast is er een ruime onderhoudsstrook van 5,00 meter ter beschikking voor het onderhoud	-
Obstakels op onderhoudsstroken langs categorie A waterlopen	-	Er bevinden zich geen obstakels in de obstakelvrije-zone	-
Hekwerken en emissieschermen langs categorie A waterlopen	-	Er bevinden zich geen hekwerken in en rondom de waterloop	-
Bouwwerken en boomgroepen tussen vier en vijf meter uit de insteek van categorie A waterlopen	-	Er bevinden zich geen bouwwerken en boomgroepen in en rondom de waterloop	-

2.3. Verantwoording van de keuzen in het project

De Kleine Melanen is onderdeel van het Waterplan Bergen op Zoom vanwege een regelmatig terugkerende overmatige blauwalgenbelasting en doelrealisatie functie waternatuur. Met name een hoge fosfaatbelasting veroorzaakt toename van blauwalgen. In dit geval ligt de oorzaak bij onder andere externe overstorten die lozen op de Kleine Melanen. Afkoppelen van deze overstorten is noodzakelijk om overlast door blauwalg te voorkomen. Deze maatregel wordt uitgevoerd op advies van de blauwalg-deskundige van het waterschap die daar onderzoek naar heeft uitgevoerd bij vergelijkbare situaties.

2.4. Uit te voeren werken

Uit te voeren werken in het kader van dit projectplan omvatten:

- realiseren natuurlijk peilbeheer;
- aanleg categorie a-watergang (bypass);
- aanleg duikers en stuwen.

Werk	Uitgangspunten
Realiseren natuurlijk peilbeheer	Stuw instellen op vast (maximaal) niveau van NAP +1,35.
Aanleg categorie A-watergang (overkluizing)	Er wordt een nieuwe categorie A-watergang aangelegd die fungeert als bypass van het oppervlaktewater van de Ganzenvijvers als ook van het hemelwater uit de gemeentelijke rioleringen. De maatvoering van deze categorie A-watergang is vastgelegd in bijlage 1 behorende bij dit projectplan. De bypass bestaat grotendeels uit een overkluizing met een diameter van ca. 1000 mm en om de 50 meter een inspectieput met een afmeting van minimaal 1500x1500mm.
Aanleg categorie A-watergang (sloot)	Waar mogelijk wordt de aan te leggen bypass gerealiseerd door middel van het graven van een nieuwe sloot. De maatvoering van deze categorie A-watergang is vastgelegd in bijlage 1 behorende bij dit projectplan. De sloot wordt uitgevoerd met een taludhelling variërend van 1:1,5 en 1:5.
Aanbrengen duikers	Het aanbrengen van duikers met een diameter van ca. 1000 mm en een lengte van 10 – 15 meter.
Aanbrengen stuwen	Het aanbrengen van meerdere overlaatstuwen waarbij het water bij een hevige stortbui kan overstorten op de Groote Melanen. Betreft een stuw met een minimale breedte van 1,00 – 1,50 meter en een verstelbare hoogte tussen ca. 1.15 – 1.40 meter +NAP.

2.5. Benodigde vergunningen en meldingen

In het kader van dit projectplan zijn geen vergunningen vereist. Behalve dan de omlegging van de rioleringen en de afvoer van de Ganzenvijvers verandert er niets aan de inrichting van het park, alles past binnen het bestemmingsplan.

DEEL 3: Rechtsbescherming

Uitgebreide procedure conform afdeling 3.4 Awb

3.1. Zienswijze

Het ontwerp- projectplan wordt vastgesteld door het Dagelijks Bestuur van het Waterschap. Na vaststelling ligt het plan gedurende 6 weken ter inzage. Voordat het waterschap een definitieve beslissing neemt, kunnen belanghebbenden en ingezetenen gedurende deze periode hun zienswijze op dit ontwerp-projectplan kenbaar maken. Dat kan schriftelijk of mondeling. Een reactie moet voor de afloop van de termijn van 6 weken bij het waterschap zijn ingediend. In beginsel kunnen uitsluitend degenen die tijdig een zienswijze hebben ingediend, tegen het definitief vastgesteld plan later beroep instellen.

3.2. Beroep en hoger beroep

Als het projectplan is vastgesteld, wordt dit bekend gemaakt. Het plan ligt gedurende 6 weken ter inzage. Gedurende 6 weken vanaf de dag van ter visie leggen van het besluit kan beroep worden ingesteld bij de rechtbank. Belanghebbenden kunnen beroep indienen. Voor het indienen van een beroepschrift is griffierecht verschuldigd. Tegen de uitspraak van de rechtbank kan vervolgens hoger beroep worden ingediend bij de Raad van State.

3.3. Verzoek om voorlopige voorziening

Het projectplan treedt na vaststelling in werking, ook al wordt er een bezwaar- of beroepschrift ingediend. Dit betekent dat de maatregelen opgenomen in het projectplan kunnen worden uitgevoerd. Om dit te voorkomen kunnen belanghebbenden gelijktijdig of na het indienen van een beroepschrift een "verzoek voor het treffen van een voorlopige voorziening" vragen bij de Voorzieningenrechter van de rechtbank. Ook in dit geval is griffierecht verschuldigd.

Bijlage 1: Maatregelenkaart